

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

475. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. OKTÓBER 26. ÉS 27.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Szociális vállalkozó szellem és szociális vállalkozás (feltáró vélemény)

(2012/C 24/01)

Előadó: **Ariane RODERT**

2011. június 6-i levelében Maroš ŠEFČOVIČ, az Európai Bizottság alelnöke az Európai Unió működéséről szóló szerződés 262. cikke alapján felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy készítsen feltáró véleményt a következő tárgyban:

Szociális vállalkozó szellem és szociális vállalkozás.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. október 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. október 26–27-én tartott 475. plenáris ülésén (az október 26-i ülésnapon) 106 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A szociális vállalkozó szellem népszerűsítésére irányuló kezdeményezések feltárásakor az EGSZB szerint az e fajta vállalkozó kedv a szociális vállalkozás szélesebb értelemben vett fogalmával összefüggésben vizsgálendő, mivel életciklusának valamennyi szakaszában szükség van fellépésekre.

1.2 A szociális vállalkozás alapvető eleme az európai szociális modellnek, szorosan kapcsolódik az EU2020 stratégiához és számottevő érték többletet hoz létre a társadalom számára. A szociális vállalkozás elősegítése és ösztönzése révén a lehető legjobban kiaknázhajtuk a benne rejlő növekedési potenciált és társadalmi értékteremtő kapacitását. Az EGSZB támogatja a szociális vállalkozás európai előmozdítását célzó politikai keret és cselekvési terv kidolgozásának az Európai Bizottság általi kezdeményezését, és kiemeli annak uniós és tagállami szintű maradéktalan végrehajtása fontosságát.

1.3 Mivel a nemzeti fogalommeghatározások eltérőek, a szociális vállalkozás az olyan közös jellemzők alapján írható

le, mint a szociális célkitűzések, a haszon visszaforgatása, a jogi formák sokfélesége, vagy az érintettek részvétele.

1.4 A tagállamoknak és az európai uniós intézményeknek biztosítaniuk kell, hogy a szociális vállalkozásokat – az egyéb vállalkozási formákkal egyenlő feltételekkel – bevonják a vállalkozásokra irányuló állami politikai kezdeményezésekbe és programokba, és hogy a szempontjaikat figyelembe vegyék ezek kialakításakor. A határon átnyúló szociális vállalkozási kezdeményezések úgy ösztönözhetőek a legjobban, ha uniós forrásból az ötletek és modellek megosztására szolgáló európai fórumokat finanszíroznak.

1.5 A szociális vállalkozások szempontjából kiemelt jelentőségű a tőkéhez és a testreszabott pénzügyi eszközökhöz való jobb hozzájutás. Az Európai Bizottságnak össze kellene gyűjtenie és közkinccsé kellene tennie a tagállamokban már létező bevált gyakorlatokat és olyan innovatív kezdeményezéseket, mint a hibrid tőke, vagy a köz- és a magántőke kombinációjának különböző formái, és biztosítani kellene, hogy a hatályos uniós jogszabályi keret ne gátolja új eszközök kifejlesztését.

1.6 Kulcsfontosságú, hogy a strukturális alapok következő programozási időszaka kifejezetten tartalmazzon programokat a szociális vállalkozások elindítását és fejlesztését célzóan. Az Európai Bizottságnak iránymutatást kellene nyújtania a különböző forrásokból származó pénzügyi eszközök ötvözésére és fejlesztésére vonatkozóan.

1.7 Kezdeményeznie kellene, hogy szerte az EU-ban készítsék el a szociális vállalkozásra különösen megfelelő közfinanszírozási megközelítések összehasonlítását. Fel kellene mérnie a szociális szempontú pályázatok gyakoriságát és elő kellene segítenie azok terjedését. Foglalkoznia kellene továbbá a közbeszerzési jogszabályok végrehajtása terén tapasztalható „túlbugyoság” problémájával is. Az állami támogatási szabályok felülvizsgálatakor az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie az általános érdekű szociális szolgáltatások teljes körű mentesítését, vagy pedig a kisléptékű közszolgáltatások és egyes szociális szolgáltatások mentesítését az értesítési kötelezettség alól az induló szociális vállalkozások számának növelése érdekében.

1.8 Különböző jogi formáik és konkrét szociális küldetések alapján egyes tagállamokban léteznek adókedvezmények. Ezek felülvizsgálandók és megosztandók a megfelelő szabályok kidolgozásának előmozdítása céljából.

1.9 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak elő kellene mozdítaniuk specifikus programok bevezetését a szociális vállalkozások fejlesztésének elősegítésére és a szociális vállalkozók következő generációjának támogatására.

1.10 A szociális vállalkozásokkal együttműködve az Európai Bizottságnak kezdeményeznie kellene a szociális eredmények felmérésére és a meglévő rendszerek felhasználásának ösztönzésére szolgáló közös európai rendszer lehetőségeinek feltérképezését. Ezenkívül tovább kellene vizsgálni a beruházói bizalmat növelő átláthatóbb jelentéstételi rendszer kifejlesztésére irányuló kezdeményezéseket is. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt a létező szociális tanúsítási sémákról egy közös európai rendszer, vagy magatartási kódex kidolgozásának céljával.

1.11 A szociális vállalkozást bele kellene foglalni a kutatási, fejlesztési és innovációs programokba. Kezdeményezéseket kellene ezenkívül tenni a kérdéskörre irányuló európai statisztikai adatgyűjtésre és -megosztásra vonatkozóan. Ez egy, a tárgyalt foglalkozó európai uniós megfigyelőközpont feladata lehetne.

1.12 A többi munkáltatóval egyezően a szociális vállalkozásoknak is teljesíteniük kell a tisztességes munkakörülményekre vonatkozó követelményeket, és az érvényben lévő kollektív szerződéseket, biztosítva azok megfelelő végrehajtását.

1.13 Különös súly fektetendő az új tagállamokra a szociális vállalkozások terjedésének biztosítása érdekében, közszolgáltatások bevezetésén, a társadalmi beilleszkedést elősegítő politikák elfogadásán és a szociális vállalkozás olyan formáinak ösztönzésén keresztül, mint a szociális gazdaság.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság Az *egységes piaci intézkedéscsomag felé* c. 2010. október 27-i közleménye ⁽¹⁾ intézkedéseket javasolt „a magas szinten versenyképes szociális piacgazdaság” koncepciójának megvalósítására. Az egyik ilyen intézkedés egy, a szociális vállalkozást célzó kezdeményezésre irányult. E javaslat a 2011. áprilisi *Egységes piaci intézkedéscsomag* c. közlemény végső változatának ⁽²⁾ egyik fő intézkedése maradt, és az EGSZB INT/548-jelű véleménye ⁽³⁾ is kiemelt területként emelte ki, az egységes piaci intézkedéscsomagra vonatkozó konzultáció keretében.

2.2 Európa olyan kihívásokkal néz szembe, amelyek a gazdasági és a szociális jólétet egyaránt célzó megoldásokat igényelnek. A szociális vállalkozó szellem és vállalkozási tevékenység előmozdítása, különösen a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok között, egyaránt igényli majd növekedési potenciáljának és szociális értéköbblétének kiaknázását. E potenciál felszabadításához átfogó politikai keretet kellene kidolgozni és megvalósítani, amely az érdekeltek széles skáláját vonja be a társadalom minden szektorából (civil szervezetek, magán- és közzsféra) és valamennyi szintről (helyi, regionális, nemzeti és európai).

2.3 A „szociális vállalkozó szellem” és a „szociális vállalkozás” kifejezés számos olyan tevékenységre vonatkozik, amely különféle szereplőket és jelenségeket ölel fel tagállami szinten. A jelen feltáró vélemény címe „Szociális vállalkozó szellem és szociális vállalkozás”, mivel az EGSZB nézete szerint a véleményben – a szociális vállalkozó szellemet magában foglaló – „szociális vállalkozás” szélesebb értelmű kifejezést kellene használni, mivel a vállalkozások életciklusának valamennyi szakaszában szükség van fellépésre.

2.4 Jelen feltáró vélemény azon kiemelt kérdések azonosítására törekszik, amelyeket meg kell válaszolni a szociális vállalkozás számára kedvező környezet európai megteremtéséhez. ⁽⁴⁾ Elismerendő ezenkívül az az alapvető munka, amelyet különböző egyéb érdekcsoportok ⁽⁵⁾ végeztek e területen, és amelynek egy részét jelen vélemény is figyelembe veszi.

3. Az EGSZB észrevételei

3.1 A szociális vállalkozás meghatározása

3.1.1 Különböző nyelvi és kulturális hagyományokból eredően a szociális vállalkozás fogalma eltérő jelentéseket nyert.

⁽¹⁾ COM(2010) 608 végleges.

⁽²⁾ COM(2011) 206 végleges.

⁽³⁾ HL C 132., 2011.5.3., 47. o.

⁽⁴⁾ HL C 95., 1998.3.30., 99. o.; HL C 117., 2000.4.26., 52. o.; HL C 112., 2004.4.30., 105. o.; HL C 234., 2005.9.22., 1. o.; HL C 120., 2005.5.20., 10. o.; HL C 318., 2009.12.23., 22. o.; HL C 44., 2008.2.16., 84. o.

⁽⁵⁾ Lásd például: EMES Network (www.emes.net), Ciriec International (www.ciriec.ulg.ac.be); Cecop (www.cecop.coop).

3.1.2 Az EGSZB megérti, hogy szükség van egyértelmű definícióra, hogy összpontosítani lehessen az erőfeszítéseket, azonban fogalom meghatározás helyett leírást ajánl, például az alábbi közös jellemzők alapján:

- profitcélok helyett **elsősorban** olyan, **szociális célok** kitűzése, amelyek szociális előnyökkel szolgálnak a lakosság, mint közösség és annak tagjai számára;
- alapvetően nonprofit jelleg, amelynek értelmében **a haszon döntő részét visszaforgatják**, és nem osztják szét magánrészvényeseknek vagy -tulajdonosoknak;
- az alábbi, **különféle jogi formák vagy modellek** egyikéhez való tartozás: szövetkezetek, önszervező egyletek, önkéntes szervezetek, alapítványok, profitorientált vagy nonprofit vállalkozások; gyakran különböző jogi formák ötvözése, időnként a forma módosítása a szükségletek szerint;
- gazdasági szereplő, aki – gyakran általános érdekű – **árut vagy szolgáltatást kínál**, sokszor erős szociális innovációs jelleggel;
- **független szervezetként** való működés, amelyet nagymértékben jellemez a **részvétel** és az **együtt döntés** (alkalmazottak, felhasználók, tagok), valamint a **kormányzás** és a **demokrácia** (akár képviseleti, akár nyitott);
- gyakran **civil szervezethez** való kapcsolódás, sőt, ahhoz kötődő eredet.

3.1.3 A szociális vállalkozások **számottevő értéktöbbletet** hoznak létre **a társadalom számára**, és az **európai szociális modell** kulcselemeit alkotják. Elősegítik az Európa 2020 célkitűzések teljesülését azáltal, hogy innovatív megoldásokat fejlesztenek ki a lakosság igényeinek kielégítésére, fokozzák a társadalmi kohéziót és integrációt, munkahelyeket teremtenek és ösztönzik az aktív polgári szerepvállalást. Különleges szerepet töltenek be a nők, idősek, fiatalok, kisebbségek és bevándoroltak társadalmi befogadásának előmozdításában. Megállapítható, hogy a szociális vállalkozások nagy része kkv formáját ölti, gyakran a szociális gazdaság szereplője, és többen közülük aktívak a munkaerő-piaci beilleszkedés terén.

3.1.4 Az Európai Bizottság által a szociális gazdaság **jogi struktúrára vonatkozóan** jelenleg **folytatott munka** során figyelembe kell venni e sajátosságokat annak érdekében, hogy érintsék a szociális vállalkozás valamennyi formáját. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene továbbá vennie tanulmány készítését a szociális vállalkozások egyes tagállamokban **kialakulóban lévő, új jogi formáinak és a kapcsolódó jogalkotási kezdeményezéseknek** ⁽⁶⁾ a vonatkozásában, azok hasznosságának **felmérésére**.

⁽⁶⁾ Lásd a közösségi érdekű vállalkozásokról szóló brit jogszabályt (Community Interest Company – CIC, 2005); a 118/2005 sz. olasz törvényt és a 155/2006 sz. olasz rendeletet, a 1351/2003 sz. finn törvényt és a szociális vállalkozó szellemről szóló 2011. évi szlovén törvényt.

3.2 A szociális vállalkozás belefoglalása a vállalkozási politikákba

3.2.1 A vállalkozások fejlődését és növekedését célzó közgazdasági szintű politikák számos olyan szakpolitikai területre kapcsolódnak, mint a verseny, a belső piac, a finanszírozás vagy az innováció. A vállalkozások elindításának és működésének megkönnyítését célzó közgazdasági szakpolitikai kezdeményezéseknek **más vállalkozási formákkal azonos feltételekkel** kell vonatkozniuk a **szociális vállalkozásokra**, tagállami és uniós szinten egyaránt, és el kell ismerniük ezek sajátosságait.

3.2.2 A szociális vállalkozások gyakran helyi jellegűek, és a terjeszkedés nem mindig nyilvánvaló érdekük vagy prioritásuk. A versengés, illetve az általuk alkalmazott modell kiterjesztése helyett sokszor egyéb növekedési megközelítéseket választanak. Ezt tekintetbe kell venni a **határon átnyúló szociális vállalkozási kezdeményezések** vizsgálatakor. Az EU-nak támogatnia és finanszíroznia kellene fórumok, gyakornokcsere-programok, „szociális innovációs táborkok” és a szociális franchise hálózatainak a létrehozását. Ez jobb módja lehet az új ideák ösztönzésének és a határon átnyúló együttműködésnek.

3.3 A szociális beruházás ösztönzése

3.3.1 Elsődleges fontosságú mind a szociális vállalkozások elindulása, mind pedig a növekedésük szempontjából a tőkéhez való jobb hozzájutásuk. Napjainkban hiány van a kifejezetten a szociális vállalkozások számára kifejlesztett finanszírozási eszközökből annak ellenére, hogy a pénzügyi intézeteknek és e vállalkozásoknak is számottevő érdekük fűződik az együttműködéshez. Számos innovatív pénzügyi eszköz van kialakulóban helyi és tagállami szinten. Az Európai Bizottságnak meg kellene kezdenie a tagállamokban a **fenti innovatív kezdeményezésekhez kapcsolódóan** fellelhető **bevált gyakorlatok** és megszerzett szaktudás **összegyűjtését és közkinccsé tételét** az európai szociális vállalkozásokba történő **szociális beruházás ösztönzése** céljából. Ennek kapcsán az Európai Bizottságnak az alábbiakat kellene szem előtt tartania.

3.3.1.1 Sajátos jellemzőik és különféle jogi formáik miatt a szociális vállalkozások az egyéb üzleti formáktól eltérő típusú finanszírozási eszközöket igényelnek. A **hibridtőke** ⁽⁷⁾ egy különleges, testreszabott formája, amely vissza nem térítendő támogatásokból, saját tőkéből és kölcsöntőkéből áll, jobban megfelel a szociális vállalkozások által életciklusuk különböző szakaszaiban tapasztalt szükségleteknek. A hibridtőke vissza nem térítendő támogatást (állami támogatás, jótékonyági alapítványok forrásai, adományok) ötvöz saját tőkével és hitelviszonyt megtestesítő/kockázatmegosztási eszközökkel. A hibridtőke körébe tartozó finanszírozási eszközök többek között az alábbiak: visszatérítendő támogatások, vissza nem fizetendő kölcsönök, átváltható támogatások és jövedelem-megosztási megállapodások. A hibridtőke gyakran jelenti a köz- és a magántőke nagymértékű együttműködését.

⁽⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

3.3.1.2 Meg kell ezenkívül vizsgálni a kifejezetten a szociális vállalkozásokkal együttműködő **közvetítők** megjelenésének jelenségét is. Ezek kulcsszereppel bírnak, mivel összehozzák a szociális vállalkozásokat és a beruházókat, finanszíroznak és tájékoztatnak ennek lehetőségeiről, valamint tanácsot és támogatást nyújtanak. Számos érdekes példa van erre, amelyet alaposabban át kellene tekinteni ⁽⁸⁾.

3.3.1.3 Az Európai Bizottságnak figyelmet kellene továbbá fordítania a **szociális beruházás** ⁽⁹⁾ különböző formáinak megjelenésére és egyéb pénzügyi szektorbeli kezdeményezésekre (szövetkezeti bankok ⁽¹⁰⁾, szociális bankok ⁽¹¹⁾, szociális programmal rendelkező kereskedelmi bankok ⁽¹²⁾), valamint az olyan innovatív eszközökre, mint a „szociális hatású kötvények” ⁽¹³⁾. A mostani csökkenő közfinanszírozás miatt különösen fontos e kezdeményezések támogatása.

3.3.2 Döntő fontosságú az Európai Bizottságnak elérnie, hogy az **uniós szabályozási keret** (például az állami támogatásokra vonatkozóan) inkább támogassa, mintsem hogy gátolja ezen új pénzügyi eszközök kifejlődését.

3.3.3 A **strukturális alapoknak** a következő programozási időszakban specifikusan tartalmazniuk kell a szociális vállalkozások elindítását és fejlesztését célzó programokat, és hosszabb ideig kell rendelkezésre állniuk annak biztosítására, hogy a támogatás folyamatos legyen az érzékeny elindulási szakaszban. Ahhoz, hogy a strukturális alapok támogathassák a szociális vállalkozást, az Európai Bizottságnak **iránymutatást** kellene **nyújtania** a különböző forrásokból származó pénzügyi eszközök ötvözése és fejlesztése terén **bevált gyakorlatokra vonatkozóan**.

3.4 A közfinanszírozás korszerűsítése

3.4.1 A szociális vállalkozások gyakran kínálnak általános érdekű árut vagy szolgáltatást, amelynek előállítását elsősorban közforrásokból finanszírozzák. Végrehajtási feltételeiket illetően a hatályos jogszabályok gyakran kedveznek a nagy, tőkével jól ellátott magánszféra-szereplőknek. Új jogi eszközöket kellene kidolgozni, illetve tovább kellene fejleszteni a meglévőeket, hogy jobban megfeleljenek a szociális vállalkozások sajátosságainak. Az Európai Bizottságnak kezdeményeznie kellene, hogy **EU-szerte hasonlítsák össze a szociális vállalkozó szellemnek különösen megfelelő közfinanszírozási megközelítéseket**.

3.4.2 Amint arra az EGSZB INT/570-jelű véleményében ⁽¹⁴⁾ rámutatott, növelni kell a kkv-k – és köztük a szociális

vállalkozások – részvételét a közbeszerzésekben. Alapvetően fontos **egyenlő esélyt** biztosítani a **közbeszerzésben való részvételre** valamennyi szereplő számára. A beszerzést egyszerűsíteni kellene az **adminisztratív eljárások egyszerűsítése** révén. Az Európai Bizottság kulcsszerepet játszik ebben azáltal, hogy összegyűjt és közzétesz eredményes és egyszerű beszerzési modelleket a szociális vállalkozások számára.

3.4.3 Az EGSZB közbeszerzésről szóló véleménye a **beszerzések innovációs, környezeti és szociális szempontjainak a jelentőségére** is rámutat. Az Európai Bizottság „Szociális beszerzés” c. útmutatója ⁽¹⁵⁾, amely leírja a szociális és környezeti aspektusok közbeszerzésben való figyelembevételének lehetséges módjait, alapvető jelentőségű, ezért jobban népszerűsítendő. Az Európai Bizottságnak lépéseket kellene ezenkívül tennie a szociális vonatkozásokkal is bíró pályázatok gyakoriságának felmérésére, és elő kellene segítenie ezek terjedését.

3.4.4 Törekednie kellene a közbeszerzési jogszabályok végrehajtása terén néhány tagállamban tapasztalható **„túlbugzóság”** problémájának megoldására, közismertté téve az alternatívákat, a megfelelőbb, innovatív közfinanszírozási eszközöket.

3.4.5 A szociális vállalkozások számára gyakran kihívást jelentenek az állami támogatás szabályai. TEN/455-jelű véleményében ⁽¹⁶⁾ az EGSZB diverzifikáltabb és arányosabb megközelítés mellett foglal állást, kiemelve annak szükségességét, hogy ne csak gazdasági kritériumokat, hanem szociális, területi és környezeti szempontokat is figyelembe vegyenek, a hatékonyságot pedig a minőség, az eredményesség és a fenntarthatóság alapján mérik. Az állami támogatási szabályok **egyszerűsítését és tisztázását** célzó erőfeszítések során tehát tekintetbe kell venni, hogy hogyan érintené a szociális vállalkozásokat e szabályok adott átdolgozása. Fontos továbbá **kiemelni** a fenti szabályokat illetően már bevezetett **mentességeket** ⁽¹⁷⁾.

3.4.6 Az állami támogatási szabályok felülvizsgálatakor az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie a **mentességek** kiterjesztését **valamennyi általános érdekű szociális szolgáltatásra**, vagy pedig – az EGSZB-veleményben javasoltak szerint – a kisleptékű közszolgáltatások és egyes szociális szolgáltatások **mentesítését az értesítési kötelezettség alól**. Az állami támogatási szabályok teljesítésével járó bizonytalanság és adminisztratív többletterhelériszthatja a magánbefektetőket és a közbeszerzési döntéshozókat attól, hogy szociális vállalkozásokkal működjenek együtt. A mentességek ösztönözhetik az innovációt és a vállalkozások elindulását. Az intézkedésnek azonban ennek ellenére rendelkeznie kell a korrupció megakadályozását célzó mechanizmusról.

3.4.7 A szociális vállalkozások különböző jogi formákat öltenek, ezért gyakran eltérő adózási **szabályok és feltételek** érvényesek rájuk. Szociális célkitűzéseik és korlátozott vagy maximált nyereségelosztásuk miatt az ilyen vállalkozások egyes tagállamokban adókedvezményben vagy egyéb adózási engedményekben részesülnek. Ezek felülvizsgálandók és megosztandók annak érdekében, hogy elősegítsük a megfelelő szabályok kidolgozását a szociális vállalkozások számára, jogi formájuktól függetlenül.

⁽⁸⁾ www.unltd.org.uk; www.commoncapital.org.uk; www.cafonline.org.

⁽⁹⁾ A szociális beruházásban részt vevő főbb szereplők: a jótékonyági alapok, a szociális beruházási alapok, a finanszírozási tanácsadó szervezetek és a szociális tőzsdék. Bővebb információ az alábbiakban található: Investor Perspectives on Social Enterprise Financing [Befektetői kilátások a szociális vállalkozások finanszírozásáról]: http://217.154.230.218/NR/rdonlyres/1FC8B9A1-6DE2-495F-9284-C3CC1CFB706D/0/BC_RS_InvestorPerspectivesonSocialInvestment_forweb.pdf.

A szociális beruházásra példa az Egyesült Királyságban a „Big Society Capital”: <http://www.cabinetoffice.gov.uk/content/big-society-capital>.

⁽¹⁰⁾ www.eurocoopbanks.coop.

⁽¹¹⁾ www.triodos.be.

⁽¹²⁾ Lásd: az Intesa Sanpaolo bankcsoport szociális vállalkozásokat célzó kezdeményezése; Banca Prossima: www.bancaprossima.com.

⁽¹³⁾ www.socialfinance.org.uk/sib.

⁽¹⁴⁾ HL C 318, 2011.10.29., 113. o.

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=hu&pubId=606&type=2&furtherPubs=yes>.

⁽¹⁶⁾ HL C 248., 2011.8.25., 26. o.

⁽¹⁷⁾ Ilyen az alkalmazottak képzésének támogatása, a foglalkoztatási támogatás, a fogyatékosoknak történő segítségnyújtás, valamint kisebb egyéb segélyek.

3.5 A szociális vállalkozást ösztönző programok elindítása

3.5.1 A szociális vállalkozásoknak **egyedi, a fejlődésüket előmozdító programokra** van szükségük. Hatásosnak bizonyultak az elindulási szakaszban az olyan kezdeményezések, mint az üzleti támogatást, munkahelyet és mentorálást nyújtó „csomópontok”, vagy a szociális vállalkozási hálózatok által kínált képzési programok. Különös súly helyezendő a befektetésre való felkészültséget célzó programokra. Elősegítendő az ilyen támogatási program-típusok megjelenése és elterjedése.

3.5.2 Erőfeszítéseket kell tenni **szociális vállalkozók következő generációjának** támogatására. A szociális vállalkozó szellem formális, nem formális és informális tanuláson keresztül is terjesztendő. A tagállamoknak meg kellene nyitniuk egymás felé a tárgyra vonatkozó szakképzésüket ⁽¹⁸⁾.

3.5.3 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak **támogatniuk kell a nagy múltra visszatekintő szociális vállalkozási szereplőket és azok hálózatait, és együtt kell működniük azokkal.** A szociális vállalkozások gyakran származnak az önkéntes szektorból vagy a szociális gazdaságból. Kiváló útjait jelentik a szociális vállalkozók és vállalkozások elérésének.

3.6 A szociális vállalkozások ismertségének fokozása és a beléjük vetett bizalom növelése

3.6.1 A szociális vállalkozásoknak ismertebbé és elismertebbé kellene válniuk a társadalom alapvető szereplőiként. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie egy európai **szociális vállalkozási cím** bevezetését, ami növelné az (el)ismertséget, a bizalmat és a keresletet. Először tanulmány készítését kellene kezdeményeznie, amelyet szociális vállalkozásokkal együttműködésben, a számos tagállamban már létező címek és egyéb tanúsítási rendszerek ⁽¹⁹⁾ alapján dolgoznának ki.

3.6.2 A kutatás és szakpolitika-alkotás terén az üzletet sokszor azonosítják magánszereplők nyereségtermelésével. Erőfeszítéseket kellene tehát tenni annak érdekében, hogy a **szociális vállalkozás** folyamatosan megjelenjen a **kutatási, fejlesztési és innovációs programokban.**

3.6.3 Hiányzik a **tárgyra vonatkozó konszolidált statisztika** tagállami és uniós szinten. A szatellit számlák ⁽²⁰⁾ alkalmazását minden tagállamban támogatni kell. Ezenkívül elősegítené az ismeretek rendszeres összegyűjtését, összehasonlítását és terjesztését az, ha EU-szintű megfigyelőközpontot állítanának fel a szociális vállalkozások tárgyában, amelynek tevékenységében az EGSZB és nemzeti társintézményei is aktívan részt vennének, szoros együttműködésben a tagállamokkal.

3.6.4 A szociális vállalkozás előnyeit láthatóbbá kell tenni azáltal, hogy a **pusztán gazdasági érteken kívüli egyéb hozadékokat is számításba veszik.** Több eszköz is létezik a szociális eredmények mérésére ⁽²¹⁾, és különféle módszerek a

szociális számvitelre. Sajnos ezek gyakran túl bonyolultak ahhoz, hogy a kisebb szereplők is használhassák azokat. Az EU-nak – szociális vállalkozásokkal, kutatókkal és tőkekinálókval együttműködésben – ösztönöznie kellene e meglévő rendszerek alkalmazását, de ugyanakkor lépéseket kellene tennie egy egyszerűbb közös európai rendszer vagy magatartási kódex e rendszerek alapján történő kidolgozására is.

3.6.5 A szociális vállalkozásokba vetett **bizalom** akkor **növelhető**, ha azok elszámoltathatók és működésük átlátható. A szociális vállalkozások gyakran függenek közfinanszírozástól, magánszemélyek adományaitól és tagdíjaktól. E források felhasználásáról a befektetői bizalom növelése érdekében nagyobb mértékben be kellene számolni egyfajta **nyílt jelentéstételi rendszeren** keresztül, amelyre vonatkozóan uniós norma lenne kialakítható. A fokozott átláthatóság és a nyílt jelentéstétel ellensúlyozná annak a kockázatát is, hogy a vállalkozások hamarosan nyereségesebbekké válnak, és túlzott javadalmozást nyújtanak ügyvezetőiknek és igazgatói tagjaiknak.

3.6.6 A szociális vállalkozás ideális körülményeinek megteremtéséhez az **irányítás** felvállalására és a társadalom minden rétegének **flyamatos párbeszédére** van szükség. Ez az egyes uniós intézmények és tagállamok, valamint a társadalom egészének az Európai Bizottság vezetésével folytatott együttműködését igényli, amelyben különös súlyt kapnának a regionális önkormányzatok, amelyek gyakran a fő érdekelték. Az EGSZB, csakúgy mint a Régiók Bizottsága – összetételére, szakértelmére és a tagállamokkal való szoros kapcsolataira tekintettel – döntő szerepet játszhat e munka következő szakaszában.

3.7 További észrevételek

3.7.1 A szociális vállalkozások tevékenységében sokszor vesznek részt **önkéntesek.** Fontos szerepük tisztázása. A 2009. november 27-i tanácsi határozat ⁽²²⁾ kiemeli, hogy az önkéntes tevékenységet az önkéntesek szabad akaratukból, saját döntésük és motivációjuk alapján végzik. E tevékenységek nem helyettesítik a hivatásszerű, fizetett munkalehetőségeket, de hozzáadott értéket nyújtanak a társadalom számára.

3.7.2 A többi munkáltatóval egyezően a szociális vállalkozásnak is teljesítenie kell a **tisztességes munkakörülményekre** vonatkozó követelményeket, és az érvényben lévő kollektív szerződéseket. A szociális vállalkozásoknak az uniós és nemzeti jogszabályok, illetve a kollektív szerződések tájékoztatásra, konzultációra és munkavállalói részvételre vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtásakor azonosítaniuk kell a legmegfelelőbb módot arra, hogy e jogok maradéktalanul teljesüljenek.

3.7.3 A szociális vállalkozás háttere tagállamonként eltér. Az EGSZB elsősorban arra sürgeti az Európai Bizottságot, hogy nyújtson kellő támogatást a **szociális vállalkozásnak az új tagállamokban való fejlesztését** célzó kezdeményezéseknek. Ilyen jelentős törekvés a szociális jóléti rendszer kiigazítása, az aktív beilleszkedési politika ösztönzése, a szociális gazdaság kialakulásának/szociális vállalkozási szereplők megjelenésének az elősegítése, továbbá a közszolgáltatási piac megnyitása.

⁽¹⁸⁾ Lásd: www.sse.org.uk és a különféle, Master-szintű szociálisvállalkozó-képző programokat (Università di Trento és Università Bocconi).

⁽¹⁹⁾ www.standardsmap.org/en és www.socialenterprisemark.org.uk.

⁽²⁰⁾ http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_91E.pdf.

⁽²¹⁾ www.thesroinetwork.org; <http://iris.thegiin.org>; www.iso.org/iso/social_responsibility.

⁽²²⁾ HL L 17., 2010.1.22., 43. o.

3.7.4 Az EU-nak **a határain kívül is népszerűsítienie** kellene **a szociális vállalkozást**. Ennek uniós modelljét közismertté kellene tenni annak érdekében, hogy hasonló modellek kifejlesztésére buzdítsunk a tagjelölt országokban és a világ többi részén.

Kelt Brüsszelben, 2011. október 26-án.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON
